

ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЯ ЗМІСТУ НАВЧАННЯ ЗА ДОПОМОГОЮ ТЕХНОЛОГІЇ СОЦІОНІКИ

Однією з умов здійснення якісного процесу навчання є поділ індивідуалізація.

В цей час індивідуалізація процесу навчання досягає таких методів, розробленими з використанням понятійного апарату класичної психології і педагогіки. Ці методи характеризуються адаптацією процесу навчання до індивідуально-психологічних особливостей студента, до яких відносять як типологічні особливості так і психічні процеси, досвід і спрямованість особистості.

Однак у процесі індивідуального навчання виявляється наступне диалектичне протиріччя: з одного боку є актуальна необхідність враховувати комплекс індивідуальних особливостей студента, а з іншого боку, технічні можливості реалізації цієї задачі дуже обмежені. Це дозволяє творити про відносний, а не абсолютний характер індивідуалізації.

У цій статті ми зупинимося на розгляді особливостей застосування соціонічного аналізу як напрямку, що забезпечує подальшу теоретичну базу для організації індивідуально-диференційованого підходу до навчання.

Розглянемо способи формування навчальних груп у вищій школі, які засновані на принципах соціоніки та прораджуємо їм відповідно до рівня деталізації критеріїв диференціації, що враховуються.

Перший спосіб формування навчальних груп може ґрунтуватися на ступені раціональності-іраціональності процесу сприйняття студентами лекційного матеріалу. Як відомо, раціональні соціоніки можуть концентрувати свою увагу протягом тривалого часу на дискретно побудованому матеріалі. Під дискретністю будемо розуміти послідовний виклад матеріалу, з чітко виявленим принципово насліdkовим зв'язком, і спрямований на один канал сприйняття, переважно аудіальний. Іраціональним, навпаки, практично неможливо довго сприймати дискретну подачу матеріалу без додаткових подразників — візуального чи кінематичного. Крім того, більші природним для них є сприйняття емоційно пофарбованого асоціативного ряду. Даний спосіб сприйняття назвемо контингуальним.

Тому, зважаючи на лекції, як правило, у інформаційно невигідних у порівнянні з раціональними умовах, іраціонали сприймають інформацію шляхом переключення уваги на інші об'єкти [3].

У випадку диференціації студентів за цим критерієм з'являється можливість збільшення ефективності сприйняття матеріалу за рахунок адаптації способу його подачі. У цьому випадку немає потреби необхідності індивідуального підбору викладачів для кожної з груп. Досить того, щоб викладачі володіли двома методами подачі навчального матеріалу — дискретним, орієнтованим на один канал сприйняття, - для раціоналів і контингуальним, що має задіяти кілька каналів сприйняття, — для іраціоналів.

Другий спосіб дозволяє врахувати сфери громадського життя, де природний потенціал учасників процесу навчання виявляється природно і більш ефективно. Важано, щоб ця диференціація вироблялася ще на етапі вступних іспитів. Згідно з цим фактором виділяють групи [3]:

- з управлінською установкою (логіко-сенсорні і сенсорно-логічні) — управлінням організацією матеріального виробництва, машинами і механізмами;
- з соціальною установкою (етико-сенсорні і сенсорно-етичні) — соціальною сферою громадського життя, що включає торгівлю, постачання, рекламу, соціальне забезпечення, сервіс, дозвілля;
- з гуманітарною установкою (етико-інтуїтивні й інтуїтивно-етичні) — культура і мистецтво, психологія, виховання, релігія, ідеологія;

- з сайентистською установкою (логіко-інтуїтивні й інтуїтивно-логічні) — наукові дослідження й експерименти, розробка концепцій та прототипів, пізнання законів природи і суспільства.

У першій групі викладач орієнтується на передачу інформації практичного характеру. Через те, що представників цієї групи в першу чергу цікавить технологія процесу, саме на неї й робиться акцент при навчанні. Це досягається шляхом перелачі алгоритмів, що відповідають цій предметній області.

В другій групі акцент викладання зміщується убік підвищення рівня інтенсивності комунікацій. Групові форми навчання, що включають форми дискусій і діалогів, у даному випадку є найбільш оптимальними.

Третя група вимагає емоційної трансформації інформації, що подається. Тому навчальний матеріал повинен супроводжуватися впливом на емоційний комплекс слухачів.

Четверта група орієнтована на сприйняття у стиснутому та

структурованому виді фундаментальних закономірностей предметної області, що викладається.

У рамках цього способу формування навчальних груп викладач підбирається згідно з фактором тотожності функцій. Це твердження засноване на наступному правилі соціоніки: подібний (тотожний, авт.) навчає, а протилежний – виховує [4]. Тому найкраще інформація засвоюється від викладача, що має тотожний студенту тип інформаційного метаболізму.

Резюмуючи вищевикладене, необхідно відзначити, що використання соціонічних принципів дозволяє реалізувати індивідуально-диференційований підхід до навчання у вищій школі на новій якісній основі.